

Khoảng trưa ngày 1-11-63, thầy đang chơi quần-vợt tại sân hồ Mê-Linh gần nhà thầy, thì con thầy chạy xuống sân báo có điện-thoại gấp của Tướng Đôn. Đầu giây kia, ông Đôn chỉ nói :”Trực-thăng huấn-luyện tới anh hôm nay đúng lúc 1giờ30.”

Thầy liền trở lại nhà A 1, điện-thoại mời Chuyên tới thi-hành chương-trình đã trù-liệu trước. Chuyên vào trường, dùng xe hộ-tống và xe hàng ngày thầy di, có thêm một tiểu-đội xe Dodge theo sau, đến mời thị-trưởng Phước vào trường họp ngay với quan-khách quân-sự và các Bộ từ Saigon đang chờ tại trường, để thảo-luận về biện-pháp an-ninh và nghinh-đón Tổng-Thống đến chủ-tọa lễ mãn-khóa ngày 23 sắp tới. Chuyên nhận chỉ-thị: nếu thị-trưởng không chịu đi, tìm hết cách dọa cho sợ, quá lắm, thì

xông tới, bát cóc mang lên xe, trong lúc gọi điện-thoại về, để nếu cần thầy ra lệnh bắn ca-nông lên trời thị-oai, với mục-đích là bắt cho được thị-trưởng.

Trong lúc Chuyên lên đường, thầy vào trường tập-hợp sĩ-quan, huấn-luyện-viên, giáo-sư rồi tuyên-bố thầy làm cách-mạng, sau ba lần năn-nỉ xin T. T, xếp vụ đàn-áp Phật-Giáo. Nhiều sĩ-quan biết thầy được Cụ thương, lại theo đạo Công-Giáo mà lại đi “bênh” Phật-Giáo”, ngạc-nhiên và tỏ lòng kính-phục sự ngay-thẳng của thầy. Thầy cất-đặt công-tác cho mỗi người. Nửa giờ sau, đoàn xe hộ-tống mang Chuyên và thị -trưởng về trường. Nhiệm-vụ Chuyên đã hoàn-tất trọn- vẹn. Khi thị-trưởng bước vào phòng, ông hiểu ngay thực-tại. Thầy rất lễ-phép, chào kính, mời ngồi rồi nói:” Từ phút này, ông là khách danh-dự của trường chúng tôi. Tôi có giấy mời sẵn đây, xin ông vui lòng ký tên mời các nhân-viên làm việc trong thị-xã, đến đây họp với chúng tôi cho đông-đủ.” Thầy và Chuyên đã có sẵn giấy mời các trưởng-ty, giám-đốc, của thị xã, chỉ chờ thị-trưởng ký mà thôi. Không còn cách gì từ chối, thị trưởng ngoan-ngoãn ký hết giấy mời. Vì tuy thầy lễ-phép, nhưng trong phòng, thầy đã giàn ra 8 chú quân-cảnh chỉnh-tề, mang kê-kề trên vai khẩu tiểu-liên, một tay nắm chặt chuôi đạn, đứng xa chừng 6,7 thước, đôi mắt thẳng, lễ-phép, nhưng đầy sát-khí !

Mỗi sĩ-quan trước đó đã nhận công-tác của thầy, bèn lần-lượt lĩnh giấy mời, rồi đi xuống gặp Chuyên nhận đơn-vị mình phụ-trách. “Mời” được đơn-vị-trưởng lên xe, là ra lệnh cho quân-sĩ trong doanh-trại tập-hợp để khám-xét. Xong ra lệnh xếp súng “ba-chụm- một” theo thể-thức trước khi đi nghỉ giải-lao. Tiếp theo lại ra lệnh: 3 bước trái ,hay phải tùy trường-hợp. Xong thì lập tức, cho lính Võ-Bị từ trên xe nhả xuống, vớ hết súng ném vào xe. Các sĩ-quan đã thi-hành nhiệm-vụ một cách tinh-vi như dự tính. Không mất một viên đạn, không phải nổ súng một lần

nào, trường Võ-Bị đã bắt trọn thành-phần chỉ-huy quân, dân thị - xã và thu-hoạch trên 2,000 súng đủ loại. Đai phát thanh do Đại-úy Ngô-văn-Dzoanh, một giáo-sư Pháp-văn thuộc Khối Văn-Hóa-Vụ ,điều- động, báo-cáo về Saigon trường Võ-bị đã chiếm Dalat lúc 2 giờ chiều. Thầy cũng đồng-thời điện-đàm thẳng với Tướng Đôn. Ông báo tin nhiều binh-chủng , sư-đoàn, Quân-Khu đang lần-lượt ủng-hộ cách-mạng, và tỏ vẻ ngạc-nhiên chưa thấy ông Khánh”nhúc-nhích”. Thầy lo hơn vì, thầy nắm vùng đất của ông Khánh. Nếu sư-đoàn 11 từ Ban-Mê-Thuột xuống thì trường chịu sao nổi? Thầy đòi ngay mấy phi-đoàn thám-sát vùng từ dalat lên Ban-Mê-Thuột. Nếu có quân của sư-đoàn 11 di-chuyển, là thầy sẽ dẫn quân-sĩ trường rút về Saigon. Ông Đôn chấp-thuận đề-nghị của thầy, và 2 ra lệnh không-quân thám-sát ngay. 45 phút sau, ông gọi điện-thoại nói thầy yên tâm. không có quân-sĩ nào di-chuyển trên vùng tới Dalat cả. Nhưng ông Khánh vẫn “im-lìm”, chưa tỏ rõ lập-trường . Đây là một sự “that-hứa” giữa 3 người trong mấy vụ âm-mưu với nhau tại nhà ăn dalat mấy tháng trước. Ba người như là ba “đồng-chí” cùng đeo-đuổi một mục-tiêu, dưới sự lãnh-đạo chung của Tướng Đôn. Thế mà ngày khởi-sự, nhân-vật uy-quyền thứ 2, lại “lẩn-trốn, không dám ra mặt”. Có lẽ, ông Khánh còn quá “ngán tài “chuyển bại thành thắng” của ông Nhu, và dư đảng mạnh-mẽ của ông, nên sợ, mà ngồi chờ, khi cách -mạng chắc thắng rồi mới nhảy vào. Và ông đã làm như thế thật. Đến mãi 2 giờ sáng hôm sau, ông mới đánh-điện cho Hội-Đồng Cách-Mạng là ông ủng-hộ cách-mạng! Tướng Đôn liền điện-thoại cho thầy biết tin ấy ngay sau đó. Việc ông Khánh đã gây nên ác-cảm giữa ông và ban lãnh-đạo Hội-Đồng. Hai bên không thể cùng chung sống hòa-hợp. Phải một đi, một ở lại. Hôm 4-11, Hội-Dồng mời thầy về Saigon. Khác những lần trước, thầy nghỉ trong căn-phòng trên lầu 2 câu-lạc-bộ sĩ-quan T.T.M , dành cho tư-lệnh sư-đoàn, và

chỉ-huu-trưởng quân-trường, lần này, Tướng Đôn mời thầy ăn-
ngủ tại Bộ Chỉ-Huy của ông, đủ mọi tiện-nghi. Sau khi cùng với
Tướng Đính, là Tổng-Trấn Saigon đi dùng cơm tối tại nhà hàng
“La Cigale”, ông Đôn và thầy về hàn-huyên tới gần đến sáng
mới ngủ. Nhiều vấn-đề trọng-đại được thầy nêu lên. Mà vấn-đề
đầu tiên là việc ông Đôn không giữ lời hứa “bảo-toàn tính-mạng
cho Cụ”. Ông Đôn tỏ vẻ hối-tiếc thành-thật: Vì không ngờ,
tưởng mọi sự đã được sắp-xếp xong, sĩ-quan đi”rước Cụ về
T.T.M.” trong nghi-lễ, ông đi về nhà tắm, thay áo trở lại. Nào
ngờ, hai ông Minh, Xuân bàn với nhau thế nào rồi ra lệnh hạ sát
Cụ như vậy. Cũng như thầy, ông cũng đau-đớn lắm. Rồi thầy
nhắc tới cái tiền-lệ ở Ai-Cập, giữa Neguib và Nasser, và nói
thẳng là cứ quan-sát thái-độ Tướng Khánh hôm 11-1, thì thấy rõ
con người ông ấy ra sao rồi. Thầy cũng nhắc lại vụ Tướng Ty
phản-nàn với thầy năm 1960. Rồi nói thẳng. Có gan thì dùng
ông Khánh làm Thủ-Tướng, cho đủ quyền-hành, nhưng theo sát
xem chừng, có ý “trở cờ là đẹp”. Nếu không, thì phải ngay đi
làm Đại-Sứ ở xa. Để nguyên hiện-trạng chắc-chắn xảy ra biến-
cố. Thầy cũng đặt lại vấn-đề lãnh-đạo tối-cao. Cứ xem việc hạ-
sát Cụ, ông Minh không phải là người quân-tử, thận giết chúa
thời xưa coi là quân bất-nghĩa, làm sao làm vua được cả nước?
Vậy chính ông phải nhận làm chủ-tịch mới phải. Còn phần thầy
thì chỉ xin một sư-đoàn, càng gần Thủ-Đô càng tốt cho ông, vì
thầy là “thế cho ông tựa” khỏi sợ chúng quấy-rầy. Thầy có
nhiều hy-vọng thành-công, vì có một lũ học-trò anh-hùng, thiện-
chiến đang hăm-hở có chính thầy họ chỉ-huy họ đánh Cộng-Sản.
Ông nghe chăm-chú và hình như xiêu lòng. Riêng chuyện thầy
lấy sư-đoàn là như việc đã quyết định xong. Ông để cho thầy
chọn sư-đoàn 7 hay sư-đoàn 5, và chọn 2 người thay ở trường mà
thôi. Thầy trả lời là sư-đoàn 5, vì gần Saigon hơn, và 2 người kia
là thiếu-tá Nghi, tham-mưu-trưởng của thầy, nên thẳng lên trung-

tá làm chỉ-huy-trưởng, và đại-úy Ngô-v-Dzoanh, nên thăng lên thiếu-tá, làm Văn-Hóa-vụ-Trưởng. Ông lấy giấy bút ghi tên 2 ông này, để làm giấy ngay hôm sau. Trước khi đi ngủ, thầy cáo-biệt, chiều mai bay về Dalat lo sắp-xếp công-việc đi nhận sư-đoàn. Ông gọi ngay sĩ-quan tùy-viên bảo kêu không-quân chuẩn-bị 1 chiếc l-19, 3 giờ chiều mai đưa thầy về. Bỗng nhiên, hồi 12 giờ trưa, thầy đang ăn cơm tại Câu-lạc-bộ, sĩ-quan tùy-viên của ông chạy vào hít-hải tìm thầy:”-“ Mấy ông đang chờ đại-tá gấp tại phòng Tổng Tham-Mưu-Trưởng. Phòng này chỉ cách câu-lạc-bộ 150 thước. Sau 5 phút thầy tới nơi, thấy 2 ông Minh và Đôn đang ngồi chờ sẵn. Chỉ chiếc ghế gần đó cho thầy ngồi, ông Minh nói:-“ Toa phải hoãn chuyến về Dalat chiều hôm nay. Tụi moa cần toa việc này gấp. Moa còn phải bàn với Đôn về thành-phần nội-các, nên không có thì-giờ cho toa biết chi-tiết. Nhưng Đôn tin tài toa từ vụ đi Pháp, chắc-chắn không ai làm hơn toa việc này. Toa ra ngoài kia ngồi uống nước chờ tụi moa bàn xong rồi cùng đi, chớ bỏ đi theo “ con nào” nghe hông?” Ông chấm-dứt cái lệnh bí-mật ấy với câu bông-đùa tính đào-hoa nổi tiếng của thầy! Một giờ sau, hai ông đi ra, vẫy tay cho thầy đi theo. Giữ phép-tắc và khoảng xa-cách, vì 2 ông nay là lãnh-tụ tối-cao quốc-gia, thầy lắc đầu không ngồi xe chung với ông Đôn như trước, mà nhảy lên một xe jeep hộ-tống, làm chú quân-cảnh phải cuống-cuồng nhảy xuống, nhường chỗ tìm xe khác mà ngồi. Tưởng đi đâu xa không ngờ, xe chỉ đi tới Câu-lạc-bộ sĩ-quan rất gần. Phòng họp lớn đã được chuẩn-bị từ lúc nào: Một bàn dài lớn đặt chính giữa, mỗi bên 4 hàng ghế, mỗi hàng 8 ghế; phía trước 4 hàng ghế, mỗi bên có một chiếc ghế đặt chính giữa. Lúc thầy tới nơi, còn đứng ngoài hành-lang nhìn vào, thấy một bên ghế đã có người ngồi đầy-đủ. Cái ghế phía trước họ do ông Nguyễn. Ng. Thơ, Cựu-Phó Tổng-Thống ngồi. Thầy đoán ngay đó là thành-phần “tân-nội-các” mà 2 ông Minh, Đôn vừa thảo-

luận xong. Hai-mươi-bốn tướng-lãnh theo 2 ông Minh và Đôn bước vào phòng họp, chia nhau ngồi trên 3 hàng ghế đối-diện tân-nội-các. Ông Minh ra hiệu mời thầy vào phòng họp. Thầy rất ngạc-nhiên, khi ông cầm tay thầy, dắt đến nơi cái ghế trơ-trọi, dành cho ông, trước mặt ghế các tướng-lãnh, rồi ông trình-trọng giới-thiệu :” Nhân danh Chủ-Tịch Hội-Đồng Quân-Nhân Cách-Mạng, tôi xin giới-thiệu đại-tá H. là vị đại-diện cho Hội-Đồng, thảo-luận với Thủ-Tướng Chỉ-Định những nguyên-tắc hợp-tác, và kiểm-soát hoạt-động của Chính-Phủ Lâm-Thời.” Nghe ông Minh nói mà thầy lo vô cùng, và oán cả cái ông Đôn nữa! Việc tầy trời thế mà suốt đêm, dẫu nhem không lộ cho mình biết trước một tý gì để chuân-bị. Chắc lại sợ mình hay lè-nhè, cãi-cọ, nên muốn đặt vào cái thế “không từ-chối được, thì phải làm cho thật hết sức”. Vì thế mà cả ông và ông Minh chẳng ai cho thầy một chỉ-thị “đặc-biệt gì”, để thầy “toàn-quyền” quyết-định, khi thảo-luận, từ-chối, hay chấp-thuận những đề-nghị của tân Thủ-Tướng. Cuộc thảo-luận rất gay-go. Thủ-Tướng muốn “rộng tay hành-động”. Thầy đồng ý phải có sáng-kiến, có khi táo-bạo mới tạo nên thành-quả tốt-đẹp. Và tay chân có thoải-mái, mới có thể múa-may, hoạt-động-hiệu-quả được. Nhưng ta chớ quên nạn bè-phái, gia-đình-trị đã vừa làm tan-nát một chế-độ. Vậy phải có sự tôn-trọng pháp-luật làm khuôn vàng, thước ngọc từ chính-phủ đến dân-thường phải theo. Nay không còn hiến-pháp. Chỉ còn Hội-Đồng Cách Mạng. Vậy Chính-Phủ phải phản-ảnh cho được cái tinh-thần cách-mạng của Hội-Đồng, và thi-hành đúng-đắn những nguyên-tắc do Hội-Đồng mang ra cho Chính-phủ thi-hành. Sau gần 4 giờ thảo-luận, Thủ-Tướng buồn-bả nói:” Với những nguyên-tắc ấy, tôi không thể nhận được chức vụ này”. Ông Minh, ngồi phía sau thầy, bèn xen vào: “H. à! Toa nới tay chút ít cho Thủ-Tướng làm việc đi!” Thầy hiểu. Cái Chính-Phủ nay chẳng qua chỉ có tính-cách giai-đoạn. Cứ nhìn vào thành-

phần của nó, thầy chẳng thấy “khoái” chút nào! Chỉ trừ có hai ông ngoại-giao và tư-pháp thầy biết là tay chuyên -ngiệp xứng-đáng, còn toàn là những cái thùng rỗng, tiếng to nhưng vô-dụng. Chính vì thế mà lịch-sử sau này gọi cái chính-phủ này là “con-rùa”, chỉ làm được cái công-tác vĩ-đại nhất là phá tan các ấp chiến-lược, mở cửa cho C.S. tự-do xâm-nhập xóm-làng ta!